

Vaikų auklėjimas kiekvienoje šalyje skiriasi - įvairiose, pagal laimės indeksą ar geriausius mokslo pasiekimus pirmaujančiose valstybėse, aiškiai pastebimi skirtingi prioritetai ir taikomi metodai. Tad kokiais auginimo, auklėjimo ir ugdymo pavyzdžiais galima remtis ir kurie lietuviams yra priimtini, o kurie - ne?

Išauklėti sąmoningas ir protingas asmenybes tikrai nėra taip paprasta. Tai akivaizdžiai reikalauja didžiulio ne tik tėvų, bet ir mokytojų atsidavimo. Rytų Azijoje kilęs griežtas vaikų auklėjimas diktuoja taisykles, jog vaikai privalo paklusti tėvams. Pavyzdžiui, Kinijoje nuo pat mažų dienų vaikams nustatomos griežtos taisyklės, jie kryptingai orientuojami į sporto, meno ir kitas sritis. Šioje šalyje, pagal tėvų auklėjimo principus, vaikai savo žiniomis privalo lenkti kitus bendraklasių, todėl atžalos dažnai jaučia spaudimą ir stresą.

Kiek kitokią situaciją galima pastebėti Europoje - čia vaikams yra suteikiama žymiai daugiau laisvės, didelis dėmesys skiriamas jų saviraiškai. Pavyzdžiui, Švedijoje yra uždraustos net menkiausios fizinės bausmės vaikui. Čia konfliktai sprendžiami kalbėjimu - pyktis išliejamas žodžiais.

Skaitmeninių kompetencijų ugdymo programos „Samsung mokykla ateičiai“ vadovė Baltijos šalyse Eglė Tamelytė įsitikinusi, kad lyginant ugdymo proceso organizavimą, Lietuvai yra ko pasimokyti iš lyderiaujančių užsienio valstybių. Tačiau E. Tamelytė pabrėžia, kad nereikia skubėti akiai kopijuoti nusisėkusių kitų valstybių švietimo sistemų. Norint pasiekti gerų rezultatų, reikėtų įdiegti ne tik progresyviuos mokymo metodus, bet ir keisti patį žmonių požiūrį į vaikų ugdymą - šviesti tėvus, investuoti į naujų pedagogų rengimą, nuosekliai kelti jų kvalifikaciją.

Draudžia net per nagus trinktelėti

Dauguma yra girdėję, kad Suomija - tai valstybė-lyderė vaikų auklėjime. Čia individualiai žiūrima į vaikų poreikius, o auklėjimu stengiamasi užtikrinti, kad kiekvieno vaikystė ir ateitis būtų kiek įmanoma kokybiškesnė. Suomijoje valstybė deda dideles pastangas, kad suteiktų tėvams kuo daugiau informacijos apie tinkamą vaikų auginimą.

Gimus vaikui, valstybė rūpinasi ne tik jo sveikata, bet taip pat ir visos šeimos emocine būkle - yra rengiamos įvairios anketos, kurių išvadomis remiantis kuriamos strategijos šeimos gerovei. Smurtas čia taip pat yra griežtai draudžiamas, itin daug dėmesio skiriama vaikų saviraiškos ugdymo raidai. Beveik neabejojama, jog tai taip pat prisidėjo prie to, kad Jungtinių Tautų kasmet skelbiamo Pasaulio laimės indekso duomenimis, šiemet

laimingiausiais pasaulyje pripažinti suomiai.

Pratina prie išmaniųjų ekranų

Išplėtota švietimo sistema bei įvykdytos reformos Suomijai atnešė daug pokyčių, kurie visiškai transformavo jų švietimo sistemą. Mažai namų darbų, vos vienas egzaminas, neskatinama tarpusavio konkurencija, kuriama sveika ir harmoninga aplinka – tai tik keletas suomiškų mokyklų sistemos ypatybių. Edukaciniai principai suomių mokymo sistemoje tobulinami, o sistemos efektyvumas didinamas taikant moderniausias technologijas.

„Suomijoje mokyklos turi išties gerą technologijų infrastruktūrą – jos yra atviros naudoti pačias įvairiausias programas bei įrenginius, siekiant užtikrinti sėkmingą vaikų mokymąsi. Naudoti kompiuterius bei planšetes įvairių disciplinų pamokose ten įprasta. Daugiau dėmesio technologijoms ir inovacijoms reikėtų skirti ir Lietuvos mokykloms – modernėjant visuomenei turėtų neatsilikti ir mokymo įstaigos“, – teigia „Samsung mokykla ateičiai“ vadovė.

Vaikams leidžia viską

Šiuo metu europietiškas ir ypač skandinaviškas vaikų auklėjimo stilius yra orientuotas į valstybę – ji veikia kaip teisėjas, kuris sprendžia, kas yra geras arba blogas tėvas. Tokiu principu auklėjančiose vaikus valstybėse atsiranda vis daugiau dokumentų, reguliuojančių tėvų ar pedagogų elgesį su vaikais. Esminis tokio modelio privalumas yra tas, kad vaikai, kurie šeimose patiria skriaudą, yra apsaugoti ir tinkamai prižiūrėti.

Pavyzdžiui, Nyderlanduose vadovaujamosi principu, kad vaikai turi augti laisvi. Jiems šioje šalyje yra leidžiama praktiškai viskas. Čia šeimose itin svarbus artimas tėvų ir vaikų ryšys, propaguojamas nuoširdžių santykių kūrimas. Atžalos nuo ryto iki vakaro gali žaisti, lakstyti bei triukšmauti – jie dėl to nėra drausminami. Mokymo procesas Nyderlanduose atspindi tokias pačias vertybes – švietimas turi būti malonus ir įtraukiantis, skatinant lygybę tarp vaikų, visi būtinus reikmenis pamokoms gauna mokykloje.

Bene stipriausiu tarpusavio santykių kūrimu ir liberaliu vaikų auklėjimu garsėja Italija. Šioje valstybėje šeimos sąvoka yra suprantama kaip vienas svarbiausių dalykų kiekvieno italo gyvenime. Su vaikų auklėjimu čia yra viskas lygiai taip pat: jiems yra viskas leidžiama, o auklėjimas neturi jokios sistemos. Kita vertus, Italijoje vaikai laikomi svarbiausia visuomenės dalimi.

„Švietimo tendencijos pamažu keičiasi visame pasaulyje. Pozityvioji viso to pusė, kad galima

dalintis gerosiomis praktikomis ir vienoms valstybėms mokytis iš kitų. Be to, daugelyje šalių pripažįstama, kad šiomis dienomis kelias į tvarią vaiko ateitį ir valstybės klestėjimą per inovacijų taikymą ir progresyvią švietimo sistemą kur kas tiesesnis“, – teigia E. Tamelytė.

Skatina griežtą ir mechaniską mokymąsi

Kita vertus, kai kuriose valstybėse gajus iš Rytų Azijos kilęs įsitikinimas, kad tik sunkus darbas ir mechaniškas mokymasis yra raktas į sėkmingą švietimą bei gerus rezultatus. Akivaizdu, jog tokios valstybės, kaip Singapūras ar Japonija rodo puikius pasiekimus matematikoje ir moksle ir pirmuoja visame pasaulyje. Čia įprasta galvoti, jog tik griežtu ir gana mechanisku mokymo modeliu bus pasiekti norimi tikslai.

Vis tik net ir Rytų Azijos valstybėse mūsų dienomis atsiranda pokyčių, ne visi ilgą laiką taikyti vaikų ugdymo metodai išlaiko savo populiarumą. Pradinėse mokyklose Singapūre pažymius norima pakeisti diskusijomis, namų darbais bei specialiais testais. Nuo 2019 –ųjų metų egzaminai pirmokams bei antrokams bus visiškai panaikinti. Kiekvieno dalyko pažymys bus apvalinamas iki artimiausio skaičiaus, be dešimtinių trupmenų – taip tikimasi sumažinti konkurenciją tarp moksleivių.

